

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av vägtrafiklagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att vägtrafiklagen ändras. Det föreslås att i vägtrafiklagen anges i vilka situationer och under vilka förutsättningar förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon kan avvika från trafikreglerna.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och bedömning av det

Med en kortege som leds av ett polisfordon avses en kortege där ett polisfordon kör först och ett eller flera andra fordon följer efter polisfordonet. I allmänhet är det sista fordonet i kortegen även ett polisfordon i synnerhet i samband med viktigare statsbesök. Polisfordonet kan vara en polisbil eller en polismotorcykel. För närmare anvisningar om körning i kortege svarar polisen.

Kortegekörningssituationer kan uppstå t.ex. då utrikesministeriet ber polisen om handräckning under statsbesök. Då är det polisens uppgift att trygga gästernas säkerhet då de flyttar sig från ett ställe till ett annat. Vid körning i kortege uppstår situationer där man blir tvungen att handla i strid med trafikreglerna. Poliserna har lagfäst rätt till detta, men i en kortege kan utöver poliser finnas även civila förare som inte har några sådana i lag angivna privilegier. Bestämmelserna i polislagen (493/1995) om befogenheter för personer som bistår polisen kommer inte heller i fråga. För närvarande är civila förarens rättsliga ställning oklar i sådana fall då utförandet av en uppgift förutsätter att man bryter mot trafikreglerna.

Den enda bestämmelse som hänvisar till körning i kortege är 6 § 2 mom. vägtrafikla-

gen (267/1981). Enligt bestämmelsen får en vägtrafikant inte bryta eller på något annat sätt hindra militärtrupp, kortege, begravningsfölje, grupp av barn under ledares uppsikt eller annan ordnad procession i rörelse. Lagrummet ålägger endast övriga vägtrafikanter skyldigheten, men ger inte förare som hör till en kortege som leds av ett polisfordon rätt att handla i strid med trafikreglerna.

Med tanke på den allmänna trafiksäkerheten är det viktigt att övriga vägtrafikanter vet vilka rättigheter förare som hör till en kortege som leds av ett polisfordon har. På grund härav kan man inte handla endast med stöd av de anvisningar som polisen ger förare i enskilda fall.

Befogenhet för civila förare att handla i strid med lagen kan inte grunda sig på en konstruktion utgående från en straffrättslig tvångssituation eller på vanlig rätt. Sådana grunder för befogenhet har oklara gränser och är således svåra att förutse. Bestämmelser om tvångssituationer kan dessutom komma i fråga endast i extrema fall. Inom vägtrafiken kan privilegier inte heller basera sig på vanlig rätt, eftersom medborgarna bör känna till de trafikregler och skyldigheter som inverkar på en vägtrafikants ställning. Civila förarens privilegier när det gäller avvikelser från trafikreglerna slås fast på lagnivå.

2. Propositionens mål och föreslagna ändringar

Propositionens mål är att den rättsliga ställningen för civila förare i en kortege löses på ett tillfredsställande sätt. Civila förare bör kunna handla lagligt även när de på grund av uppgiften blir tvungna att avvika från trafikreglerna. För att målet skall uppnås föreslås att i vägtrafiklagen fastställs de situationer i vilka förare som hör till en kortege som leds av ett polisfordon kan avvika från trafikreglerna.

Enligt den föreslagna 6 § i vägtrafiklagen får en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler rätt till fri passage oberoende av anvisningar som ges med en trafikordning. Ljussignaler skulle avges närmast då man blir tvungen att köra mot rött ljus. Till 6 § 2 mom. fogas att en vägtrafikant inte heller får bryta eller på annat sätt hindra en kortege som leds av ett polisfordon i rörelse.

I 25 § föreslås att förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon skall få rätt att överskrida största tillåtna hastighet om uppgiftens brådskande natur oundgängligen kräver det.

I 48 § 1 mom. föreslås att förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler ges möjlighet att i brådskande uppdrag, med iakttagande av nödvändig försiktighet, avvika från de trafikregler som inte särskilt gäller kortegen. Kortegen skall dock lämna fri passage åt tåg och annan anordning som löper på järnvägsskenor. I 48 § 2 mom. föreslås att förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljussignaler med iakttagande av särskild försiktighet får köra även på en sådan väg,

del av väg eller ett sådant område där körning annars är förbjuden, om uppdraget oundgängligen kräver det.

3. Propositionens verkningar

Syftet med propositionen är att precisera gällande trafikregler så att civila förare vid körning i kortege får behövlig rätt att avvika från trafikreglerna. Propositionen har inga andra verkningar.

4. Beredningen av propositionen och remissutlåtanden

Lagförslaget har beretts i samarbete med inrikesministeriet.

Utlåtande om propositionen begärdes av inrikesministeriets polisavdelning, utrikesministeriets protokollavdelning, justitieministeriet och Trafikskyddet. Remissinstanserna förhöll sig positivt till lagförslaget.

5. Närmare bestämmelser

Till propositionen hör även ett förslag till ändring av vägtrafikförordningen (182/1982). Det föreslås att gällande trafikbestämmelser preciseras för uppnående av samma syfte som med lagförslaget.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 2000.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 6 §, 25 § 3 mom. samt 48 § 1 och 2 mom.,
av dessa lagrum 25 § 3 mom. och 48 § 2 mom. sådana de lyder i lag 449/1989, som följer:

6 §

Fri passage för utryckningsfordon och procession

Ett utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler samt en kortege som leds av ett polisfordon som avger nämnda signaler skall oberoende av anvisningar givna med en trafikordning lämnas fri passage. Vägtrafikanter skall härvid vid behov väja och stanna.

Vägtrafikanter får inte bryta eller på något annat sätt hindra en militärtrupp, en kortege som leds av ett polisfordon, en kortege, en grupp av barn under ledares uppsikt eller någon annan ordnad procession i rörelse. Detta gäller dock inte förare av utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.

25 §

Hastighetsbegränsningar

Förare av utryckningsfordon och av fordon som används vid trafikövervakning eller i

polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag samt förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon får överskrida den högsta tillåtna hastigheten enligt denna paragraf, om uppgiftens brådskande natur oundgängligen kräver det.

48 §

Undantagsbestämmelser

Förare av utryckningsfordon i brådskande uppdrag får, med iakttagande av nödvändig försiktighet och under avgivande av föreskrivna ljud- och ljussignaler, avvika från de trafikregler som inte särskilt gäller honom eller henne. Föraren skall dock lämna fri passage för tåg och annan anordning som löper på järnvägsskenor. Detsamma gäller förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.

Utryckningsfordon som avger föreskrivna ljussignaler och fordon i polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag får med iakttagande av särskild försik-

9.6.2000tighet framföras på väg, del av väg eller område där körning annars är förbjuden, om uppdraget oundgängligen kräver det. Detsamma gäller förare av fordon som hör till

en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljussignaler.

Denna lag träder i kraft den 2000.

Helsingfors den 9 juni 2000

Republikens president

TARJA HALONEN

Trafikminister *Olli-Pekka Heinonen*

Lag

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 6 §, 25 § 3 mom. samt 48 § 1 och 2 mom., av dessa lagrum 25 § 3 mom. och 48 § 2 mom. sådana de lyder i lag 449/1989, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Fri passage för utryckningsfordon och procession

Utryckningsfordon som avger stadgade ljud- och ljussignaler skall oberoende av anvisningar givna med en trafikordning lämnas fri passage. Vägtrafikant skall härvid vid behov väja och stanna.

Vägtrafikant får inte bryta eller på annat sätt hindra militärtrupp, kortege, begravningsfölje, grupp av barn under ledares uppsikt eller annan ordnad procession i rörelse. Detta gäller dock inte förare av utryckningsfordon som avger stadgade ljud- och ljussignaler.

Föreslagen lydelse

6 §

Fri passage för utryckningsfordon och procession

Ett utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler *samt en kortege som leds av ett polisfordon som avger nämnda signaler* skall oberoende av anvisningar givna med en trafikordning lämnas fri passage. Vägtrafikanter skall härvid vid behov väja och stanna.

Vägtrafikanter får inte bryta eller på något annat sätt hindra en militärtrupp, *en kortege som leds av ett polisfordon*, en kortege, en grupp av barn under ledares uppsikt eller någon annan ordnad procession i rörelse. Detta gäller dock inte förare av utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.

25 §

Hastighetsbegränsningar

Förare av utryckningsfordon samt av fordon som används vid trafikövervakning eller i polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag får överskrida den högsta tillåtna hastigheten enligt denna paragraf, om uppgiftens brådskande natur oundgängligen kräver det.

Förare av utryckningsfordon och av fordon som används vid trafikövervakning eller i polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag *samt förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon* får överskrida den högsta tillåtna hastigheten enligt denna paragraf, om uppgiftens brådskande natur oundgängligen kräver det.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

48 §

48 §

*Undantagsbestämmelser**Undantagsbestämmelser*

Förare av utryckningsfordon i brådszkande uppdrag får, med iakttagande av nödig försiktighet och under avgivande av särskilda ljud- och ljussignaler, avvika från de trafikregler som inte särskilt gäller honom. Han skall dock lämna fri passage åt tåg och annan anordning som löper på järnvägsskenor.

Utryckningsfordon som avger särskilda ljussignaler och fordon i polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag får med iakttagande av särskild försiktighet framföras på väg, del av väg eller område där körning annars är förbjuden, om uppdraget oundgängligen kräver det.

Förare av utryckningsfordon i brådszkande uppdrag får, med iakttagande av nödvändig försiktighet och under avgivande av *föreskrivna* ljud- och ljussignaler, avvika från de trafikregler som inte särskilt gäller honom, eller henne. Föraren skall dock lämna fri passage för tåg och annan anordning som löper på järnvägsskenor. *Detsamma gäller förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.*

Utryckningsfordon som avger föreskrivna ljussignaler och fordon i polisens, gränsbevakningsväsendets eller tullens tjänsteuppdrag får med iakttagande av särskild försiktighet framföras på väg, del av väg eller område där körning annars är förbjuden, om uppdraget oundgängligen kräver det. *Detsamma gäller förare av fordon som hör till en kortege som leds av ett polisfordon som avger föreskrivna ljussignaler.*

Denna lag träder i kraft den 2000.